

Възрожденските будители от Габрово пред съда на историята и в народната памет

Мнозина автори са описвали историята на гр. Габрово и родените в него възрожденски дейци – книжовници, учители и революционери, които ние днес назоваваме с общото име народни будители. Това прави задачата ми пред вас деликатна, тъй като наистина е трудно да се открие нещо ново и значимо без да се повтори онова, за което вече мнозина преди мен са писали.

Академично слово по повод Деня на народните будители

на стр. 6-7

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ГАБРОВО

ИЗ ВЕСТНИК

Брой 5 (67) ноември 2018 г.

ISSN 1313-0870 НАСЛЕДНИК НА "СТУДЕНТСКА ПАНОРАМА" И "ОГЛЕДАЛО" Разпространява се безплатно

Новаторското мислене на студентите за десета година
бе подпомогнато от Европа директно и от Габровската
търговско-промишлена палата

Студентска научна сесия '2018

По традиция откриването на студентския научен форум бе в Заседателната зала на Ректората на Техническия университет – Габрово. Тук участниците бяха приветствани от зам.-ректора доц. Илия Железаров и от изпълнителния директор на Габровската търговско-промишлена палата инж. Галина Михнева. След откриването Студентската научна сесия, която се проведе на 19 октомври – петък, продължи със заседания в трите секции: „Електротехника и електроника“, „Машиностроене и уредостроене“ и „Стопански науки“. Награждаването на отличените доклади бе от 15 часа във фойето на Университетската библиотека, където форумът завърши с коктейл. Специалната награда Европа

директно получи докладът „Изграждане на съоръжение за компостиране на биоотпадъци и прилагане на модел за разделно събиране в община Севлиево“ на Стелияна Минкова Стоянова от специалност „Опазване на околната среда и устойчиво развитие“, ОКС „магистър“, Технически университет – Габрово.

Симона Чернокожева също бе отличена като най-добре представил се студент в проекта на ГТПП Job developer.

В секция „Електротехника и електроника“ първо място получи докладът „Разработване на контролер на сушилни за преработено месо“ на Радослав Димитров Радков от специалност „Компютърни системи и технологии“, ОКС

„магистър“, Технически университет – Габрово;

На второ място бе класиран докладът „Компютърно базирана система за събиране на данни и управление“ на авторския тандем Радостин Лефтеров и Стефан Атанасов от специалност „Автоматика, информационна и управляваща техника“, ОКС „бакалавър“, Технически университет – Габрово;

На трето място - докладът „Разработка на модел със светодиодно фонове осветление за светлинни ефекти в мултимедийни системи“ на инж. Пламен Михайлов Ташев и Цветелин Тихомиров Христов от специалност „Комуникационна

на стр. 2

Студентска научна сесия `2018

от стр. 1

техника и технологии“, ОКС „магистър“, ОКС „бакалавър“, Технически университет – Габрово.

В секция "Машиностроене и уредостроене" бяха класирани:

- на първо място докладът "Йонно азотиране на стомана 42GrMo4" на Валентин Тонев от специалност "Технология на материалите и материалознание", ОКС "магистър", Технически университет – Габрово;

- на второ място бе докладът "Сравнителен анализ на шрифтове, използвани в инженерния дизайн" на Преслава Станимирова Садинова, специалност "Горска промишленост", ОКС "бакалавър", Лесотехнически университет – София;

- на трето – докладът "Проектиране на хидравлична зъбна помпа" на Марин Росенов Борисов от специалност "Отоплителна, вентилационна, климатична и газова техника", ОКС "бакалавър", Технически университет – Габрово.

В секция "Стопански науки" бяха класирани:

- на първо място - докладът "Раждаемостта в демографската динамика на България" на Кристина Стефанова Спасова от специалност "Социални дейности", ОКС "бакалавър", Технически университет – Габрово;

- на второ - докладът "Усмивката – израз на невербална комуникация" на Даяна Дянкова от специалност "Икономика на търговията", ОКС "бакалавър", Технически университет – Габрово;

- на трето - докладът "Защита на класифицираната информация в Република България" на Изабела Филипова Йонкова от специалност "Публична администрация", ОКС "бакалавър", ТУ– Габрово.

Доц. Илия Железаров откри Студентската научна сесия, като представи на участниците проекта Център за компетентност „Интелигентни мехатронни еко- и енергоспестяващи системи и технологии”

През изминалата една година сигурно са се случили доста интересни неща, като участия и в други формати на студентски научни конференции. Това издание на Студентската научна сесия, надявам се, не е напразно усилие, като съм сигурен, че тя ще остави градивни и полезни знания у вас. Тя дава възможност да обмените опит и идеи, така че да се родят нови теми за развитието на вашето професионално изграждане. Времената са такива, че все по-малко са хората, които се решават да предприемат правилната крачка да се насочат към обучение в техническите висши училища. Това е тенденцията в цял свят. В резултат на което дефицитът на кадри става все по-голям. Тоест, възможностите да си намерите работата, която търсите, стават все по-големи. Защото нашият добър приятел роботът все още не е на такова ниво, че да може да смени човека, а може само да му помага. Така вие, като специалисти, ще ставате все по-ценни. Вие сте измежду малкото хора, които са положили усилия, работили са, направили са доклади. В този смисъл вашите усилия днес ще бъдат семенцата, от които по-късно ще

берете плодове.

Добре е да знаете какво се случва в Техническия университет в Габрово, защото това, което започваме да правим, най-вероятно един ден вие ще сте негови консуматори, генератори и ръководители. Става въпрос за проекта Център за компетентност „Интелигентни мехатронни еко- и енергоспестяващи системи и технологии“, който се изгражда по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ в оста Развитие на центрове за компетентност. Той цели да бъде създадена научна инфраструктура, което означава да бъдат купени машини, лабораторно оборудване, средства за измерване на световно ниво, с което партньорите в проекта да могат да извършват научни и научно-приложни изследвания на най-високо европейско равнище. В рамките на тези изследвания ще има възможност за обучение на студенти, обмисления за докторанти, научни изследвания на докторанти, на постдокторанти, асистенти, главни асистенти и т.н. Проектът е с хоризонт десет години. Ето защо аз се надявам студентите, които днес са докладчици в Студентската научна сесия, един ден да бъдат хората, които работят в този Център за компетентност. Бенефициент на проекта е Техническият университет в Габрово. Осемдесет процента от неговия малко над 23 500 хил. лв. бюджет е предназначен за инфраструктура. Идеята е да се изгради нещо, което да остане и ние, като водеща организация имаме най-важната роля и най-големия дял.

Студентска научна сесия `2018

Инж. Галина Михнева, изпълнителен директор на ГТПП

Подпомагаме Студентската научна сесия с ясното съзнание, че бъдещите кадри на бизнеса са тук. Разбира се, сесията не е единственото, което Габровската търговско-промишлена палата прави в това отношение. Радвам се, че сте тръгнали по пътя на знанието трайно и с желание, опитът и познанието да се задълбочат и да послужат за база на вашето професионално развитие и претенции за работно място. Самата аз съм възпитаник на ТУ – Габрово. Голяма част от инженерните кадри на бизнеса в Габрово и региона са завършили Техническия университет в Габрово.

Подпомагаме сесията с намерението един ден да заемете работните места в бизнеса. Търсенето на инженери е голямо. Но нима е възможно роботът да замени един специалист? Преди десетина дни срещнахме фирмите с производители на роботи, за да запознаем бизнеса с възможностите на роботите да заменят липсващата работна ръка в част от производствените процеси. Разбра се, че роботът може да се намеси в типични, еднообразни работи, но да замени същността на инженерната работа не може. В Габрово няколко фирми вече внедряват роботите, но на работода-

телите им трябва не само действие, а и мисъл. Така че перспективата пред вас, като инженери и специалисти с висше образование, става все по-интересна и голяма.

Радослав Радков, първа награда ЕЕ: "Научният ми ръководител доц. Килифарев, ми помогна да напиша доклада. Подготовката ми беше свързана с нови и интересни знания. Четох доста и доста нови неща научих".

Валентин Тонев, първа награда МУ: "Темата на доклада ми е свързана с професията и с това, което работя. В доклада представям една вече реализирана задача и на практика завършен процес. Тя е една от многото, които се налага да решаваме в хода на производството. Оценката ѝ е именно крайното решение, чието приложение вече дава успешни резултати във "ВСК Кентавър" в Дряново, където работя. Тази оценка за нас е достатъчна. Подготовката на доклада за мене беше

предизвикателство. Темите на докладите са любопитни за тези, които са избрали инженерната професия. Студентската научна сесия е интересна като форум на студентското мислене и знания. Досега не съм участвал, но мисля, че тя е начин студентите да презентират нещата, които се надяват да работят".

Кристина Спасова, първо място "Стопански науки": "Избрах темата "Раждаемостта в демографската динамика на България" първо, защото ми се стори много интересна, тъй като самата аз съм в такава положение, и второ, като разработка този въпрос е много сериозен, като се има предвид колко актуален е демографският проблем в нашата държава. За да се реши има нужда държавата да обърне адекват-

но внимание и да се вземат мерки, за да се предотврати демографската криза. Моето виждане е да се стимулира раждаемостта, за да не се изгубим като нация".

Изабела Йонкова, трето място "Стопански науки": "Избрах темата "Защита на класифицираната информация в Република България", защото напоследък много често се дискутира по медиите, слагат се под общ знаменател държавна и служебна тайна, които на практика са две отделни понятия. Аз реших да работя по темата, за да изясня разликите между двете понятия. В Студентската научна сесия участвам за втори път и виждам, че благодарение на презентациите придобивам умение да говоря пред хора. Не очаквах, че ще получа награда, за която - благодаря".

Ден на народните будители

Университетът – съвременният будител

Празничното отбелязване на Деня на народните будители – 1 ноември в Техническия Университет – Габрово се проведе на 30 октомври – вторник, в библиотеката на Университета. В рамките на деловата част на събитието се състоя церемония за награждаване на преподаватели за научно развитие, както и на преподаватели и служители, излезли в пенсия през изминалата година.

Академично слово изнесе доц. д-р Пламен Божинов от Института за исторически изследвания към БАН.

За научно развитие ректорът, проф. д-р инж. Райчо Иларионов, награди преподавателите от ТУ – Габрово: за заемане на академичната длъжност „професор“ – проф. д-р инж. Николай Маджаров, за заемане на академичната длъжност „доцент“ – доц. д-р инж. Никола Драганов и доц. д-р инж. Боян Стойчев, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ – гл.ас. д-р инж. Мадлена Жилевска и ас. д-р Иван Събев.

С грамота и плакет с надпис ректорът проф. д-р инж. Райчо Иларионов награди проф. д-р Румен Даскалов и доц. д-р инж. Анка Жеглова – за дългогодишна преподавателска и научно-изследователска дейност и принос в развитието на Техническия университет – Габрово.

Наградите бяха връчени по решение на Академичния съвет от 2 октомври 2018 г. с Протокол №1 и по случай Деня на народните будители.

Поздравителен адрес по повод 1 ноември изпрати кметът на Община Габрово Тания Христова. Той бе поднесен от д-р Десислава Колева, служител в Общината, възпитаник на Техническия университет в Габрово.

Награденият проф. Николай Маджаров

От 2018 година проф. Николай Маджаров е ръководител катедра "Електроника". В резултат на своя богат опит с бизнеса, той вече е предприел да осъществи трайни контакти с водещи фирми от научната и технологична област на катедрата. Според него такъв подход трябва да има всяка катедра. Резултатът от направените досега стъпки е разкриването на лаборатории на фирмите „Шнайдер“ и „Ултрафлекс“ на територията на катедра "Електроника". Договорите са в процес на подготовка, а оборудването и откриването им се очаква да стане до края на тази учебна година.

на стр. 5

Ден на народните будители

След участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ през пролетта на 2018 година, научно жури оцени подадените документи и извършените върху тях рецензии и становища, като присъди званието „професор“ на Николай Маджаров.

През 1987 година проф. Николай Маджаров завършва Техническия университет – Габрово (тогава ВМЕИ), специалност "Електронна техника", и оттогава започва да работи в Научноизследователския сектор към ВМЕИ – Габрово като научен сътрудник. Работата му по преобразователи за резервно храняване е свързана с доц. Румен Петков от катедра "Електронна техника и микроелектроника". През 1990 година печели конкурс за асистент към същата катедра. Започва да работи в областите на високочестотните генератори за индукционно нагряване и електротехнологиите. В периода като асистент разработва схематехниката и теорията на автономни инвертори с дозиране на енергията, като през 1999 г. защитава дисертация на тази тема.

През 2004 година след конкурс ВАК му присъжда званието „доцент“ в катедра "Електроника".

След 2004 година колектив от катедра "Електроника" под ръководството на проф. Тодор Тодоров осъществява връзка с професор Валентин Немков от американската фирма Fluxtrol, който беше един от водещите специалисти в света в областта на електротермичните технологии.

Съвместната работа е доста ползотворна и динамична, в резултат на което са реализирани проекти с американската фирма Caterpillar, с италианската TetraPak, с финландската Nextron и германската Herrmann. В тяхното високотехнологично оборудване са внедрени транзисторни резонансни инвертори и безконтактни предаватели на електрическа енергия, в които са осъществени част от неговите разработки в тази област. В известна степен те претендират за уникалност и затова са защитени три патента, в които проф. Николай Маджаров има основен принос. На лице са и разработки във фирми

в страната, като: „Спарки Елтос“ АД – Ловеч; „ВОП“ ООД – Ботевград; Института по металознание към Българската академия на науките – София; „Суперабразив“ ЕООД – Казанлък (с.Крън); „Ремонтес-Раднево“ ЕАД – Раднево; ЕТ „Фортуна-Емил Рангелов“ – Пловдив; „ВСК Кентавър – ИЗ Динамика“ ЕООД – Дряново.

В периода 2005 г.-2007 г. той създава и ръководи Университетски карьерен център към ТУ – Габрово, който и до днес остава необходимо звено в триъгълника Университет – Студент – Бизнес.

Отново в резултат на опита на проф. Маджаров по безконтакт-

ните предаватели на електрическа енергия, колектив от Техническия университет – Габрово кандидатства и печели европейски проект по Седма рамкова програма за „Безконтактно зареждане на електромобили в статичен и динамичен режим“. Проектът е реализиран през периода 2012 г.– 2015 г. с партньорството на автомобилните гиганти „Рено“ и „Фиат“, като основна част от оборудването е разработено в Техническия университет в Габрово, монтирано е и тествано в град Дие – Франция.

Освен трите патента, проф. Николай Маджаров има 95 научни статии, от които пет в списания с импакт фактор и над 100 цитирания.

Участвал е в пет организационни комитета на конференции.

Координирал е три европейски проекта, бил е ръководител на 11 научно-изследователски проекта в ТУ – Габрово.

Автор е на 5 учебника, 1 монография и 2 учебно-методически ръководства.

Досега е подготвил двама докторанти, които са получили докторска степен, като в момента подготвя още двама.

Води учебни занятия по специал-

Проект „Безконтактно зареждане на електромобили в статичен и динамичен режим“, вдясно проф. Николай Маджаров

ностите "Електроника" и "Автомобилна електроника".

Хобито му са футболът и Футбола 1. Още като четвъртокласник той играе в отбора на „Локомотив“ – Дряново. Остава в същия тим и след като става ученик в Техникума по механоелектротехника „Д-р Никола Василиади“ в Габрово. Футболът му е слабост и до днес и затова на всеки спортен празник на Техническия университет проф. Маджаров е участник в отбора на преподавателите, дава пример за висок спортен дух, физическа и психическа хармония.

"След толкова години работа в областта на силовата електроника, благодаря на всички преподаватели от ТУ – Габрово от които съм се учил. Най-важното към което се стремя в момента е да раздавам на младите хора не само теоретични знания, но и практически умения с разбирането, че един инженер не може да се реализира добре без да е подготвен практически. Затова се стремя повечето от проектите и дипломните работи на завършващите студенти да бъдат свързани с решаването на конкретни практически задачи".

Ден на народните будители

Академично слово:

Възрожденските будители от Габрово пред съда на историята и в народната памет доц. д-р Пламен Божинов, Институт за исторически изследвания при БАН

Мнозина автори са описвали историята на гр. Габрово и родените в него възрожденски дейци – книжовници, учители и революционери, които ние днес назоваваме с общото име народни будители. Това прави задачата ми пред Вас деликатна, тъй като наистина е трудно да се открие нещо ново и значимо без да се повтори онова, за което вече мнозина преди мен са писали. Да говоря за народните будители от Габрово е все едно да се съревновавам с автори като Петко Р. Славейков, братята Христо и Петър Гъбенски, д-р Петър Цончев, Михаил Арнаудов, Вера Мутафчиева, Страшимир Димитров и още цял ред други автори, които са ни оставили запомнящи се страници, посветени на въпросната тема.

Моите възможности са много по-скромни. И все пак в началото на словото ми ще си позволя дързостта да цитирам думите на сър Исаак Нютон, който в писмо до Робърт Хук от 5 февруари 1676 г. пише: „Ако виждах по-далеч от другите, то е защото стоях върху раменете на гиганти.“ Привеждам тази добре известна сентенция, защото тя е точно на място не само за гениалните открития на знаменития английски учен, но и за нашите далеч по-скромни книжовни трудове. Наистина ние, днешното поколение, имаме това предимство да виждаме малко по-ясно в иначе тъмните страници от миналото, именно защото можем да се опрем върху трудовете на предходниците ни, които са и наши учители.

Град Габрово е дал на България множество значими дейци, които трайно са записали имената си в анализите на историята ни. Почти всички автори подчертават, че в столетията на османското господство Габрово и неговите околности остават една от малкото области с чисто българско население. Поради различни причини тук турци не се заселват,

няма и много българи, преминали към исляма. Тези обстоятелства позволяват на населението тук да се чувства относително по-спокойно и да запази високо народностното си самосъзнание, без което по-късните изяви на мнозина от известните ни исторически личности биха били невъзможни.

Вторият важен фактор, предопределил бързото развитие на града край Янтра през XIX век, е пословичното трудолюбие и изобретателност на неговите жители. В онази епоха това са предимно по-едри и по-дребни занаятчийци, които се трудели упорито, за да си осигурят прехраната. Лишени от забележими природни ресурси, ако не броим, разбира се, водите на р. Янтра с тяхната сила, габровци са могли да разчитат единствено на своите сръчни ръце, на своя ум и инициативност не само за да оцелеят, но и да се замогнат в условията на една чужда и до голяма степен враждебна към тях власт.

Има и още нещо, когато говорим за условията, предопределили мястото на селището в новата българска история, – мнозина сред прадедите на днешните габровци са били търговци и кираджии, които въпреки опасностите, дебнещи по пътищата, обикаляли просторите на Османската империя, пътували дори извън нейните граници, достигайки до Москва, Одеса, Букурещ, Цариград и Виена. При тези търговски странствания те, освен че продават своите стоки и се завръщат у дома със суха пара, донасят със себе си нови идеи, чрез които променят живота и бита в своето селище, в областта, а накрая спомагат това да се извърши и в цялата страна. Имената на мнозинството от тези малки колумбовци, обикаляли по широкия свят и донасяли със себе си частици от него в родното Габрово, днес са потънали в мрака на миналото. Със своите действия обаче те също заслужават да бъдат наричани будители, подобно на отец Паисий Хилендарски, Софроний Врачански или Неофит Бозвели, защото макар и по-скромно, но те също като тях са спомогнали, за да се пробудят задрямалите сили на рода български.

Когато се говори за будителите от Габрово, обикновено и с основание се започва с изреждане имената на Васил Априлов, Николай Палаузов, братя Христофор и Димитър Мустакови, Теодосий Йовчев, Иван Бакалопул и Неофит Рилски, както и всички след него даскали в прочутото по всичката българска земя Габровско взаимно училище.

Техните заслуги на народни будители са очевидни, разбира се, защото приносите на пионерите при въвеждането на светското новобългарско образование се превръщат в жалони, без които не би било възможно по-късно да се въздигне сградата на най-мощното обществено движение на българите през Възраждането – просветното.

Би ми се искало обаче за малко да обърна Вашето внимание и на онези далеч по-непретенциозните имена на цяла редица книжни монаси като Роман, Теодосий, Пафнутий, Теофил Рилец, Гаврил Рилец, които в килийните училища при манастирските метоси в Габрово дават елементарна грамотност на малките габровчета от 1766 г. до 1835 г. Техният труд, макар и белязан от една вече остарялата за времето си образователна методика, основана на богослужебните книги, все пак е спомагал също, за да се запази българския дух. Поддържал е народното самочувствие, за да избуи той в паметните дни на януари 1835 г., когато отваря вратите си първото новобългарско училище с учител Неофит Рилски и благодарение щедрите дарения не само на известните ни вече благодетели, но и на цяла редица други родолюбиви габровци, които също са дали своята марка и по-скромна лепта.

Върхът на възрожденското просветно дело в града безспорно е основаването на гимназията през 1872 г. по почин на габровец Райчо Каролев и с помощта на неговите колеги учителите Иван Гюзелев, Петър Генчев и Васил Михов. Така израсналото вече учебно заведение, заедно с другите български гимназии в Болград и Пловдив, увенчава просветните усилия не само на габровци, но и на всички българи и ясно очертава посоката и пътя за бъдещото духовно развитие на всички български селища.

Дотук бих могъл да спра своето слово и то би било достатъчно, за да се отбележат по достоен начин народните будители от Габрово. Това обаче едва ли би било справедливо, защото Габрово освен просветители е записало в пантеона на нашата история и не едно и две имена на достойни радатели за църковно-народна самостоятелност на българите. Дейци като архиепископ Йосиф Соколски, Тодор Ст.Бурмов и първомайстора на абаджийския еснаф на българите в Цариград Никола Евт.Сапунов не бива в никакъв случай да бъдат пропускани. Първият като съосновател и игумен на Соколския манастир „Успение Богородично“ успява да го превърне в значим

Ден на народните будители

духовен център. Вторият – Т.Бурмов остава в анализите на родната ни история освен като учител, журналист, обществен деец, действителен член на БКД, първият министър-председател на Княжество България и като един от първите историци на църковните борби на българите срещу Вселенската патриаршия в Цариград. Всепризнат е и влогът и на третия – Н.Сапунов за съграждането на храма „Св. Стефан“ в Цариград, който се превръща в духовен център и средище не само на цариградските българи, но и на цялата страна.

Наред с тези изтъкнати дейци, добре би било на този ден да се спомене и приносът на иначе обикновените хора, но превърнали се в необикновени със своите дарения, като: Илия Видинлията, Андрей Есапчиев и съпругата му Кириакия, Иван Русков и съпругата му Елена, Атанас Кънев, Пейчо х. Пейчев и други габровци, които след изпелеляващия пожар през 1833 г. в Рилския манастир безвъзмездно дарили средства за възстановяването на тази общобългарска света обител. Техните имена и сега могат да се прочетат сред ктиторските надписи на главната манастирска черква, а делото им безспорно спомогнало, за да се запази и пребъде през годините този важен духовен център на православие и българщината.

В Деня на Народните будители ние почитаме народополезните дела не само на просветители и църковно-народни дейци, но и на онези немалко мъже, които като революционери също са допринесли, за да се осъзнаят българите. В това отношение Габрово също не остава без блестящи примери. В края на юли 1856 г. например от Габрово и неговите околности излизат около стотина четници, които смело застават под знамето на войводата Дядо Никола Филиповски, за да вдигнат оръжие в защита правото на българите да бъдат равноправни с останалите поданици на султана, съгласно обявения тогава реформен акт Хат-и-хумаюн. Шест години по-късно, през юни 1862 г., габровци пак не остават безучастни при избухването на т. нар. Хаджиставревата буна. Начело с учителя Никола Стефанов и Коста Ефтимов неколцина млади мъже напускат града с оръжие в ръка. Буйните и непокорни глави от Търновско-Габровския край под водачеството на Хаджи Ставри Койнов се заемат да осъществят част от плана на Георги Ст. Раковски, който предвиждал тогава да се вдигне целия български народ на борба за свобода. Замисълът не успява, но делото на бунтовниците остава ярък пример за техните последователи.

Габровци вземат дейно участие и в

следващите революционни прояви на българите – четите на Панайот Хитов и Филип Тотю през 1867 г., както и в четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа през 1868 г. Имената на Аврам Колев Дашков, Иван Попхристов, Коста Ефтимов, Йонко Балкански, Илия Димов, Стефан Иванов и Стоян Пенчев остават завинаги записани със златни букви в редиците на онези, които са отдали живота си за свободата на Отечеството.

Известно е, че за съжаление всички споменати от мен дотук въстанически опити не успяват. Мнозина от участниците в тях са убити, а някои от оцелелите са заловени и впоследствие увисват на бесилките в Търново и Габрово, други са изпратени на заточение в Мала Азия, трети, за да се спасят, са принудени да забягат далеч от родно огнище и да се скитат „немили – недраги“. Смелите действия на „лудите глави“ не остават обаче безплодни. Те се превръщат в онзи тревожен камбанен звън, който разтърсва и пробужда потиснатия народ.

Делата на първопроходците са били винаги мъчителни, свързани са с много препятствия и жертви, но без тяхното мъченичество трудно бихме могли да си обясним следващите успехи. Когато Васил Левски, другото голямо на българската национална революция, приема своите знаменити обиколки из българските земи, той намира духовете в страната вече подготвени за голямото дело. Именно пробуждащият се народен дух е онзи фактор, който дава кураж и сили на Апостола, за да основе толкова много революционни комитети в цялата страна, да спечели стотици мъже и жени за свящото дело. В краткия период между 1868 г. и 1872 г. той три пъти посещава Габрово и образува тук, първо, малочислена „патриотична дружинка“, а след това през 1871 г. и пълноправен частен революционен комитет.

Така пъртината е вече прокарана и отпъкана. Въпреки че след залавянето и смъртта на В. Левски на бесилото край гр. София на 18 февруари 1873 г. революционната подготовка временно замира, идеята за извоюване на свободата чрез оръжие продължава да живее, посята в умовете, душите и сърцата на хората. Последвалата само две години по-късно международна криза от 1875 г., предизвикана от гърма на пушките в Босна и Херцеговина, на дело показва, че неговата саможертва не е била напразно.

Времето извиква на историческата сцена нови ярки фигури, които също оставят светла диря в историята и в народната памет. През зимата и пролетта на 1876 г. Габрово е посетено последователно от Стефан Стамболов и Христо

Караминков-Бунито, като особено дейно тук се изявява Георги Измирлиев-Македончето. И тримата, като апостоли в Първи Търновски революционен окръг, се нагърбват с мобилизацията и организицията на бъдещото всенародно въстание. Габровски търговци, занаятчии, учители, чиновници и др. като Еким Цанков, Тотю Иванов, Христо Топузанов, Гаврил Кръстников, Георги Бочаров, Пенчо Постомпиров, Христо Конкилев се ключват енергично в подготовката на бъдещата революцията. Тази подготовка по-късно Иван Вазов образно ще нарече „пиянството на един народ“. Макар и включил се по-късно в революционната дейност, Цанко Дюстабанов също ще изиграе ключова роля в събитията, тъй като със своето високо социално положение и добро образование той оказва силно влияние върху местната младеж.

Едва ли е необходимо тук да се спирам върху драматичния и трагичен ход на Априлското въстание. Все пак изкушавам се да подчертая, че Габрово е единственият град от Търновския революционен окръг, който въстава. Все в тази връзка ми се ще и да цитираме думите на войводата Цанко Дюстабанов, който в решителния момент на въстанието се обръща към четниците си с думите: „Момчета... ние трябва... да гледаме да повдигнем повече села и по-дълго да задържим положението. Само в това е нашето спасение, само по такъв начин ще обърнем вниманието на Европа, а без Европа нищо не можем направим. Ние навярно ще измрем, но поне нашите братя да получат желаната свобода... С въстанието ние не ще освободим България. В това съм твърдо убеден. Но ще научим поне българина да знае как се мре. Ще обърнем внимание на Европа и ще дадем възможност на Русия да дигне гюрултията.“ В думите на видния габровец има не само сила, мъжество, смелост, но и прозрение в бъдещето, с което са надарени само малцината истински народни водачи.

Разбира се, всяка епоха и всяко поколение внася свой смисъл, съдържание и символика в традиционния празник на Народните будители. Празниците са важни, но е изключително важно енергията, която те създават, да може да се прелее в делниците, да влее нови сили, да открие нови перспективи.

Уважаеми господа членове и гости на Академичния съвет,

Като преподаватели, настойници и учени Вие сте тези, които подготвят утешения ден на България, затова и Вашият труд е толкова значим и важен.

Честит празник и нови успехи във Вашата трудна и благородна професия!

Академичното слово публикуваме със съкращения, направени от редакцията.

Високо признание

Проф. д-н Йордан Максимов – академик в Академията на науките и висшето образование на Украйна, бе награден от Президиума на Академията за значим принос в науката и за постижения в областта на превенции срещу разрушение от умора на метални конструкции в самолетостроенето, жп транспорта, жп пътищата.

Той повече от 30 години е в сътрудничество с акад. Кузнецов в областта на синтеза и анализа на затягащи механизми, прилагани в металорежещи машини и др. Двамата с акад. Кузнецов имат съвместни патенти за изобретения в Украйна и Русия.

Понастоящем проф. д-н Максимов е ръководител на катедра „Техническа механика“, ръководител лаборатория „Изпитания на металите“, главен редактор на научното списание „Известия“.

Проф. д-н Максимов е член на редакторския борд на две международни научни списания с импакт фактор. „Чувствам удовлетворение от признанието на тези хора.“ – лаконично отбелязва проф. Максимов.

Проф. Йордан Максимов е роден на 03.10.1959 г. в гр. Долна Оряховица. Завършва машинно инженерство през 1985 г.

Защитава дисертация през 1990 г. за присъждане на научната степен "кандидат на техническите науки" (доктор). През 2003 г. защитава дисертация за присъждане на научната степен "доктор на техническите науки". Доцент по механика (1995 г.). Професор по механика (2004 г.).

Ръководител на лаборатория „Изпитания на металите“. Главен редактор

за изобретения и иновации у нас и в чужбина (Brussels, 2011). Рецензент в 15 международни научни списания на Elsevier, SAGE, Springer, индексирани от ThompsonReuters, Scopus и др.

Автор е на над 170 научни статии у нас и чужбина; 16 книги; 2 монографии в чужбина; над 20 изобретения, защитени с патенти у нас и в чужбина (USA, Украйна).

Включен е в: Who's Who in the World, Marquis Who's Who, USA (22 Ed., 2005); Marquis Who's Who, USA (23 Ed., 2006); Marquis Who's Who, USA (24 Ed., 2007);

Who's Who in America, Marquis Who's Who, USA (61 Ed., 2007); Who's Who in Science and Engineering, Marquis Who's Who, USA (8 Ed., 2005); Who's Who in Science and Engineering, Marquis Who's Who, USA (9 Ed., 2006); както и в "International Biographical centre, Cambridge, England" – 2000 outstanding intellectuals of the 21st century, 2005 Personally nominated as the Cambridge blue book man of the year

Удостоен е със званието „Академик“ на Академията на науките и висшето образование на Украйна (2013 г.).

на списание „Известия“. Член е на Редакторския борд на международното научно списание Coupled Systems Mechanics.

Гост-професор за научни изследвания в университета в Anger, France.

Носител на златни медали на изложения

Под ръководството на проф. д-н Максимов защита успешно дисертация поредният докторант на Университета

Студентска практика

Студенти посетиха социални заведения и услуги

участие в дейността на социалната услуга.

За студентите във II и III курс беше организирано посещение в Дома за пълнолетни лица с умствена изостаналост и изградения към него Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ). Социалните заведения се намират в севлиевското село Батошево. Тук студентите имаха възможност да разгледат материалната база, да се запознаят с начина на организиране на ежедневието на потребителите с умствена изостаналост. Запознаха се с водената документация и работа по случай. В беседата си г-жа Данева – управител на ЦНСТ, акцентира върху основните проблеми и предизвикателствата при работата с тази изключително трудна и уязвима група, както и социалните последици от психичните увреждания при хората.

С цел сплотяване на екипа студенти бе организиран тимбилдинг в Батошевския манастир, където чрез участието си в ролеви игри и включване в различни екипни роли, студентите имаха възможност да се опознаят взаимно и изградят добре работещ екип.

Техническият университет – Габрово благодари на социалните заведения за отзивчивостта, за вниманието и професионализма, които влагат в своята работа. А на студентите - за любознателността и смелостта да изберат нелеката професия на онези, понякога невидими социални работници, които правят живота на уязвимите групи по-усмихнат и по-добър.

ас. Пламен Колев – катедра Социални и стопански науки

Паралелно с теоретичните занимания, студенти от специалността „Социални дейности“ посетиха няколко социални услуги с цел практически познания и добиване на реална представа за пряка социална работа с конкретни уязвими групи.

В рамките на изнесеното обучение за студентите в I курс беше организирано посещение в Дневния център за деца и младежи с увреждания в Габрово. Там бяха показани начините за въздействие и осъществяване на подкрепа на деца с различни по вид и степен увреждания. Представени бяха основните дейности и подходи при осъществяване на социалната работа с деца и младежи с увреждания. Наблегнато бе на важността на екипната работа и на комплексния подход при работата с тази рискова група. Вниманието беше отделено на

работата и консултирането на родителите на тези деца и подкрепата, която имат в рамките на предоставяната социална услуга.

Студентите бяха запознати с основните дейности на Дневния център, с работата на отделните специалисти и с воденето на документацията.

Огромен интерес предизвика срещата с децата, които ползват социалната услуга. Директорът на Дневния център г-жа Светла Григорова поясни по какъв начин е организирана дейността на социалната услуга и целите, които следва да бъдат постигнати. Важни моменти в работата са преодоляването на негативните нагласи към децата с увреждания, предоставянето на качествена грижа и постигането на положителна подкрепа. Студентите получиха покана за включване като доброволци за пряко

Докторска защита

В петък, 6 юли 2018 г., в заседателната зала на Ректората инж. Добри Иванов Петков защити дисертация на тема „Технологични възможности на нов инструмент за повърхностно пластично деформиране на малки отвори“. Научни ръководители са проф. д-н Йордан Максимов и доц. д-р Иван Амуджев.

Научното жури, пред което той защити образователна и научна степен „доктор“, беше в състав: председател доц. д-р Йосиф Митев и членове: проф. д-р Галина Николчева от ТУ – София, проф. д-р Михаил Кършаков

от Русенския университет, доц. д-р Силвия Салапатева от ТУ – София, филиал Пловдив и проф. д-н Йордан Максимов.

Рецензенти бяха проф. д-р Михаил Кършаков и доц. д-р Йосиф Митев. Те дадоха висока оценка на разработената дисертация, което беше отбелязано в становищата и на останалите членове на журито.

Инж. Добри Петков защити дисертация на докторантура на тема „Технологични възможности на нов инструмент за повърхностно пластично деформиране на малки отвори“.

„Защо правя тази защита? Защото е хубаво човек да надгражда знанията си и да ги предава на следващите поколения. Завърших ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ по специалността „Машиностроителна техника и технологии“ в Техническият университет – Габрово. Седма година работя в Габрово във фирма „Резбонарезни инструменти“. Именно работата, както и възможностите за реализация, бяха причината след като завърших Университета да не се върна в родния град Монтана, а да остана в Габрово“.

Университетският кариерен център

**организира Посоки на кариерата
Среща на студенти и преподаватели от факултет „Електро-
снабдяване и електроника” с инж. д-р Владимир Котев от
фирма АБВ, който представи *индустриални роботи на АБВ
и техните приложения в индустрията***

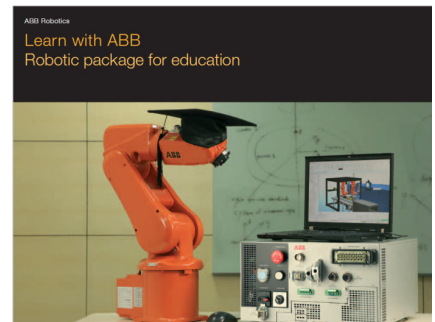
В началото на своята презентация инж. Котев първо представи фирмата и нейната дейност в България. От казаното стана ясно, че компанията предоставя инженерни решения и електрическо оборудване за високо, средно и ниско напрежение, както и системи, и продукти за автоматизация на технологичните процеси. Трите направления, в които работи, са: Енергийни мрежи, Продукти за електроснабдяване и електрообзавеждане и Роботика и задвижване. АБВ България участва в проекти на националната енергийна система, където клиенти са и големи български компании в енергийния сектор и промишлеността. В сферата на автоматизацията компанията предоставя оборудване за електроцентрали в България, модерни решения за защита и контрол, а също и индустриални роботи. С помощта на голямата си дистрибуторска мрежа и опитните специалисти, АБВ България доставя продукти и решения в областта на комуналните услуги, промишлеността, инфраструктурата и

транспорта.

Освен централата на АБВ в София, компанията има офиси в общо пет локации у нас, като производствените ѝ бази се намират в гр. Петрич – за продукти ниско напрежение, в гр. Севлиево – за продукти високо напрежение и в гр. Раковски – за продукти ниско и средно напрежение. Компанията разполага със сервизен център за турбокомпресори в гр. Варна, както и с единен център по счетоводство и човешки ресурси в гр. Раковски. В АБВ България работят над 2100 служители.

Г-н Котев представи различни видове и размери индустриални роботи, произведени от фирма АБВ, както и видове приложения на роботите в машиностроенето, електрониката и електротехниката, дървообработването, хранително-вкусовата промишленост и др. Основно внимание отдели на роботите, които изпълняват операции, като: заваряване, обслужване на машини с ЦПУ (за подаване на заготовки към машината, изваждане и подреждане на изработения детайл), полиране, преместване и подреждане на детайли, пробиване на отвори, боядисване и палетизиране. Той обърна внимание на роботизираната заваръчна клетка FlexArc, която е високо производителна и прецизна. Студентите научиха и за роботите IRB 120 и колаборативния (робот-сътрудник) робот YuMi, които може да се използват за обучение на студенти.

АБВ предоставя специален пакет за обучение в университети и научни организации. Основните ком-

поненти на пакета са показани на фиг.1: роботът IRB 120, контролерът IRC5 compact controller и софтуерът за управление RobotStudio.

Инж. д-р Владимир Котев представи системата за управление и начините за програмиране на роботите. Акцентът му бе софтуерът (средата за програмиране) за програмиране на роботите RobotStudio. Отдели внимание и на възможностите за настройване на роботите за различни видове технологични операции.

Особен интерес предизвика роботът от ново поколение YuMi (фиг.2), който е с две ръце и работи заедно с хора. Този робот е с 14 степени на свобода и има различни видове сензори: (камери, за позиция, за преместване, за сила и налягане). Масата му е 38 кг, компактен е и може да се монтира почти навсякъде. Товароносимостта на едната ръка е 0,5 кг. Въпреки че е с много степени на свобода и различни видове сензори, софтуерът RobotStudio позволява сравнително лесно програмиране и настройване за извършване на различни технологични операции. YuMi е много подходящ за сглобяване и преместване на малки детайли.

Освен студенти на презентацията присъстваха и преподаватели. В дискусиата накрая повечето въпроси бяха относно представените роботи и приложението им в българските фирми и университети с цел автоматизиране на различни видове технологични процеси.

Празнична церемония за студентите в първи курс

Техническият университет в Габрово посрещна тържествено своите първокурсници

В празнична обстановка и в присъствието на преподаватели и приятели, новата учебна година бе открита пред Университетската библиотека на 17 септември 2018 година.

Гости на тържественото откриване на академичната 2018/2019 година бяха заместник-кметовете на Община Габрово инж. Климент Кунев и арх. Николай Меразчиев.

Кметът Таня Христова изпрати специален поздравителен адрес.

От името на студентите в Техническият университет Крстиян Кръстев - студент от специалността „Компютърни системи и технологии“, поздрави първокурсниците:

ците:

"Скъпи първокурсници! Тук вие ще откриете приятели, ще трупате знания, опит и мъдрост. Предстои ви години изпълнени с предизвикателства, които ще направят силните още по-силни, а слабите ще накарат да пораснат. Не мислете, че нищо не зависи от вас. И не вярвайте като ви казват, че един човек не може да промени света. Всеки от вас може да бъде този човек. Защото всяка промяна започва с една малка крачка. Вие направихте своята първа крачка, като избрахте Техническият университет в Габрово. Оттук нататък всичко е във вашите ръце".

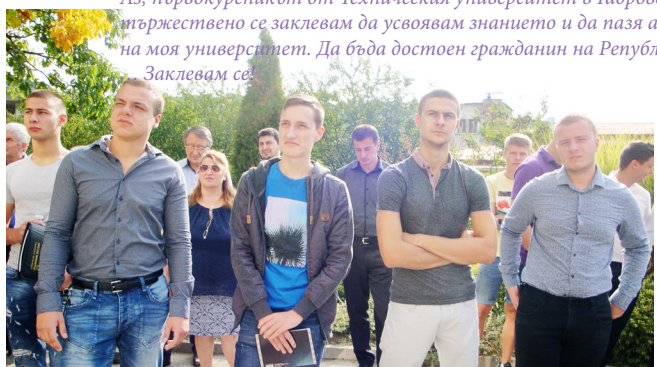
Проф. д-н инж. Райчо Иларионов, ректор:

"Благодаря ви, че избрахте Техническият университет – Габрово!

Този Университет има своя дял в образователното дело на България. До този момент тук са възпитани над 35 хиляди инженери. Всеки първи или втори инженер в региона е наш възпитаник. В габровското висше училище вече се обучават три поколения – дядото е наш възпитаник, бащата, а сега и внуците. Това доказва традициите, които Университетът има в образованието и в науката. Възпитаниците на Университета в Габрово са водещи специалисти в софтуерни компании, заемат високи управленски нива, управляват, създават, творят и градят бизнеса в България и там, където са. Техният ключ на успеха са знанието, дисциплината и труда. Университетът е мястото, където ще получите необходимите знания. Но трудът и дисциплината се изискват от вас. Като бъдещи специалисти, които само след четири години ще излезете на пазара на труда, трябва да знаете, че в страната ни промишлеността се възражда. От много региони при нас идват работодатели, за да искат инженери. Затова не пропускайте шанса в следващите години да се изграждате като добри специалисти. А докато учите, ще можете да използвате всички активи на Университета и града – от дискотеките до научните конференции".

Аз, първокурсникът от Техническият университет в Габрово, тържествено се заклевам да усвоявам знанието и да пазя авторитета на моя университет. Да бъда достоен гражданин на Република България! Заклевам се!

Празнична церемония за студентите в първи курс

Първокурсниците

Траяна Христова от Кнежа: "Записах специалността „Комуникационна техника и технологии“ след като моята по-голяма сестра завърши същата специалност тук, в габровския Университет. Сега тя има много добра професионална реализация в София. Аз искам да завърша КТТ и професионално да следвам пътя на моята сестра – да се реализирам като нея. Избрах Габрово, защото тук ми харесва повече".

Десислава Любенова от Перник: "Завърших строителен техникум. В Университета записах „Компютърни системи и технологии“. Специалността много ми харесва и ще уча с голям интерес. Избрах я след като преди това в София изкарах курс за професионална ориентация".

Ванина Николова от Видин: "Завърших Английска гимназия и записах „Компютърни системи и технологии“. В габровския Технически университет учат много мои приятели, които ми го нахвалиха и ето ме, и аз съм тук. Изборът ми на специалността съвсем не е случаен. Компютрите ме влекат и искам да бъда моята професия".

Илияна Лалева от Габрово: "Записах специалността „Стопанско управление“. Можех да уча другаде, но спонтанно реших да остана в Габрово. То е свързано с очакванията ми след като завърша Университета да

се справя с предизвикателствата на пазара на труда и да си изгради хубаво бъдеще".

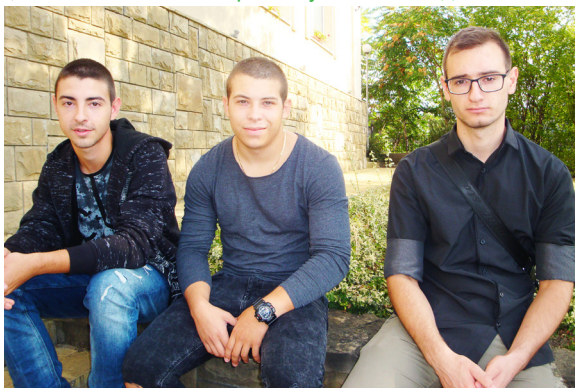
Йоана Недялкова от Габрово: "Завърших ПТГ „Д-р Н. Василиади“, паралелка Компютърна техника и технологии. В Университета продължавам да уча същата специалност "КСТ". Зная, че избрах сериозна инженерна специалност, но желанието ми да се занимавам с компютри е много голямо. Ще уча с труд и амби-

ция".

Георги Балкин от Пазарджик: "Станал студент на Техническия университет в Габрово благодарение на състезанието по електроника „Мога и зная как“. Записах специалността „Електроснабдяване и електрообзавеждане“".

Димитър Димитров от гр. Раднево: "Завърших СОУ, а записах „Автоматика, информационна и управляваща техника“ (АИУТ). Реших да стан инженер. Мисля, че тези кадри получават добри възнаграждения. По-важното е, че всичките науки в тази специалност ме влекат. За ТУ – Габрово чух от преподавател, който дойде в нашето училище, за да ни представи Университета. Преди не бях и чувал за него. Събрах информация и научих повече за специалностите. Университетът ми хареса. Това е най-добрият ми избор. Пожелавам си „На добър час!“".

Петър Милушев от Раднево: "За-

върших ПГ по миннодобив, а записах специалността "АИУТ". Избрах я след като в училището дойдох лектори, които ни представиха Университета. Настанихме се в общежитие и сме много доволни от обстановката и условията на живот".

Календарните години се определят от космическото пътешествие, което правим заедно със Земята. Астрономическите години не се повтарят, не можеш да вземеш две за една, не можеш и да избереш друга траектория.

Макар и да имат сходна времева цикличност, учебните години са паралелен вселенски ред. Къде и как започват, къде завършват зависи от волята и усилията. През учебните години можеш да забързаш, можеш и да забавиш времето. Можеш да избереш един път или друг. Можеш да изпревариш другите, можеш и да останеш на едно място. Някоя учебна година не прилича на другата, защото след всяка си различен. Знаеш повече, можеш повече, искаш повече. И докато през първия учебен ден на първата учебна година светът е малък почти колкото училищния двор, после става голям и едва може да бъде докосван с очи или само със силата на мисълта. И докато в началото първата задача е да не се загубиш в двора, после трябва да знаеш как да не се загубиш в големия свят, да намериш мястото си в него.

Учебните години не свършват нито в последния клас на гимназията, нито завършвайки университета. Те продължават, но всеки сам си е учител, някои дори сами са си професори. Продължаваме да учим уроци, продължаваме да четем учебници. Неусетно сме започнали да преподаваме уроци и да пишем учебници. Животът ни изпитва. Постоянно. Без предупреждение.

Астрономическото време се мери с календарни години, а човешкият живот е изграден от учебни.

На добър час! Успешна учебна година!

Написа във фейсбук вицепремиерът Томислав Дончев на 17 септември 2018 г.

www.tugab.bg "ИЗВЕСТНИК" се издава от Технически университет - Габрово

Главен редактор: Мариана Мандичева

Предпечат: Снежана Цанева

Редакционен съвет: доц. д-р Лиляна Русанова, доц. д-р инж. Тотю Илиев, доц. д-р инж. Христо Недев, проф. дмн Румен Даскалов

Коректор: ст. преп. Силвия Драгозова

Печат: Университетско издателство "Васил Априлов" - Габрово